

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

OUDE NETE - MOLDERDIJK (SG_R3_NET_43)

MOL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Oude Nete - Molderdijk” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

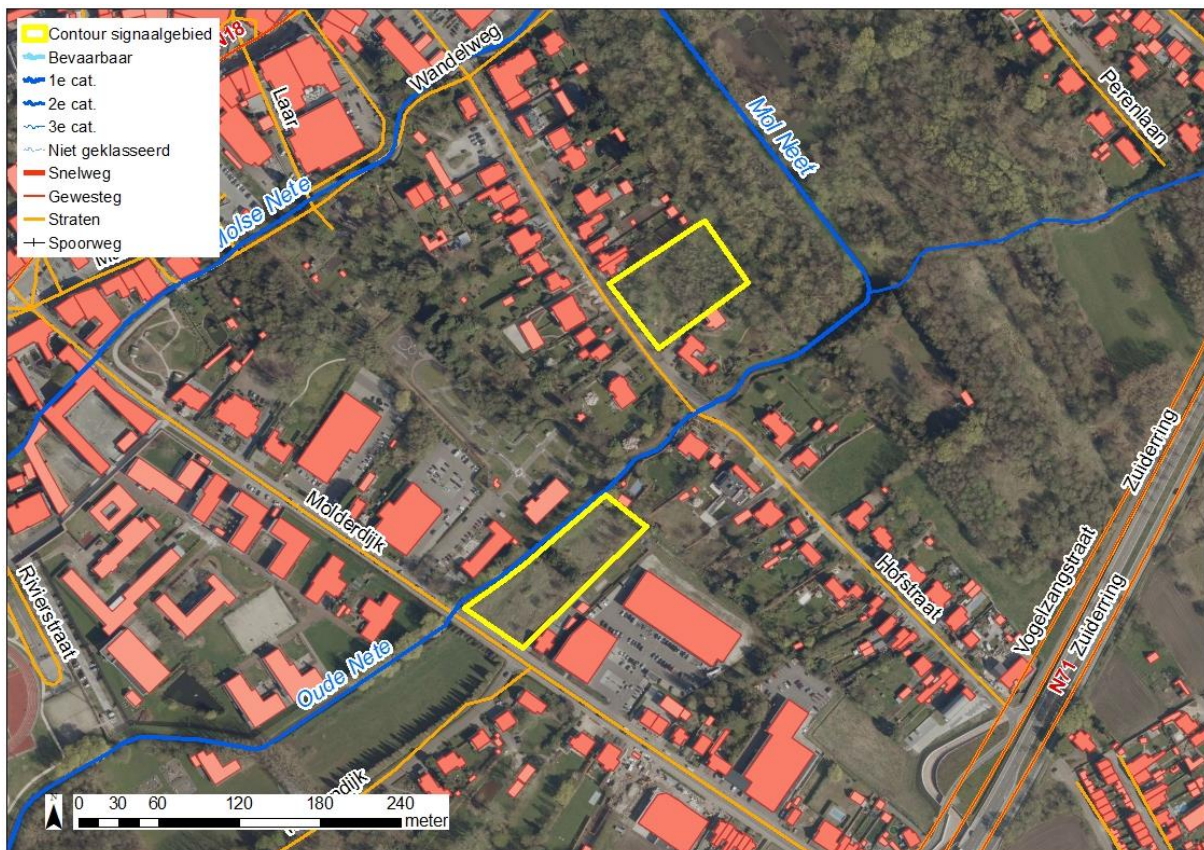
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Mol
Provincie(s): Antwerpen
Ligging: Het signaalgebied is gelegen langs de Oude Nete, ten noorden van Molderdijk (N18).
Bekken: Netebekken
Betrokken waterlopen: Oude Nete (onbevaarbare waterloop van 1ste categorie)
Oppervlakte: 1,04 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestewegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Woongebied

Globale beschrijving:

Weilanden en bos

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

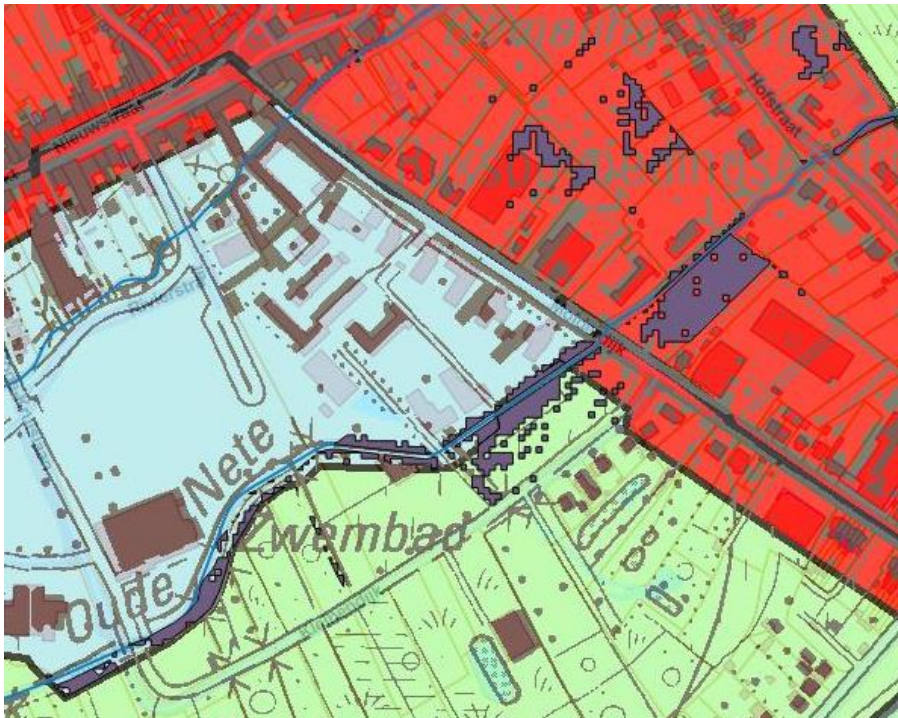
2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betrof oorspronkelijk een onontwikkelde harde gewestplanbestemming, groter dan 1 ha, in de overstromingsgevoelige vallei van de Oude Nete.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. In de oorspronkelijke GIS-matige afbakening (zie onderstaande figuur) was een deel van het signaalgebied ook gelegen in de bestemming 'openbaar nut' (volgens gewestplan). De oostelijke helft van dit deel heeft in het PRUP 'De Markt' de bestemming 'zone voor openluchtrecreatie, gemeenschapsvoorzieningen en waterbeheersing' gekregen. Bijkomende bebouwing is niet toegelaten. De westelijke helft van dit deel heeft nog steeds de bestemming 'openbaar nut'. Het overstromingsgevoelige deel betreft echter een smalle strook ten zuiden van de Oude Nete die aansluit bij het natuurgebied. De kans op ontwikkeling is zo goed als onbestaande. Beide delen zijn dus niet meer weerhouden in de uiteindelijke contour van het signaalgebied.

De delen in het binnengebied tussen Molderdijk en de Hofstraat zijn recent herbestemd in het gemeentelijk RUP Centrum (parkgebied + zone voor gemeenschapsvoorzieningen), en zijn dus evenmin meegenomen.

Figuur: oorspronkelijke GIS-matige afbakening van het signaalgebied

Uiteindelijk zijn twee percelen in woongebied weerhouden in de contour.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

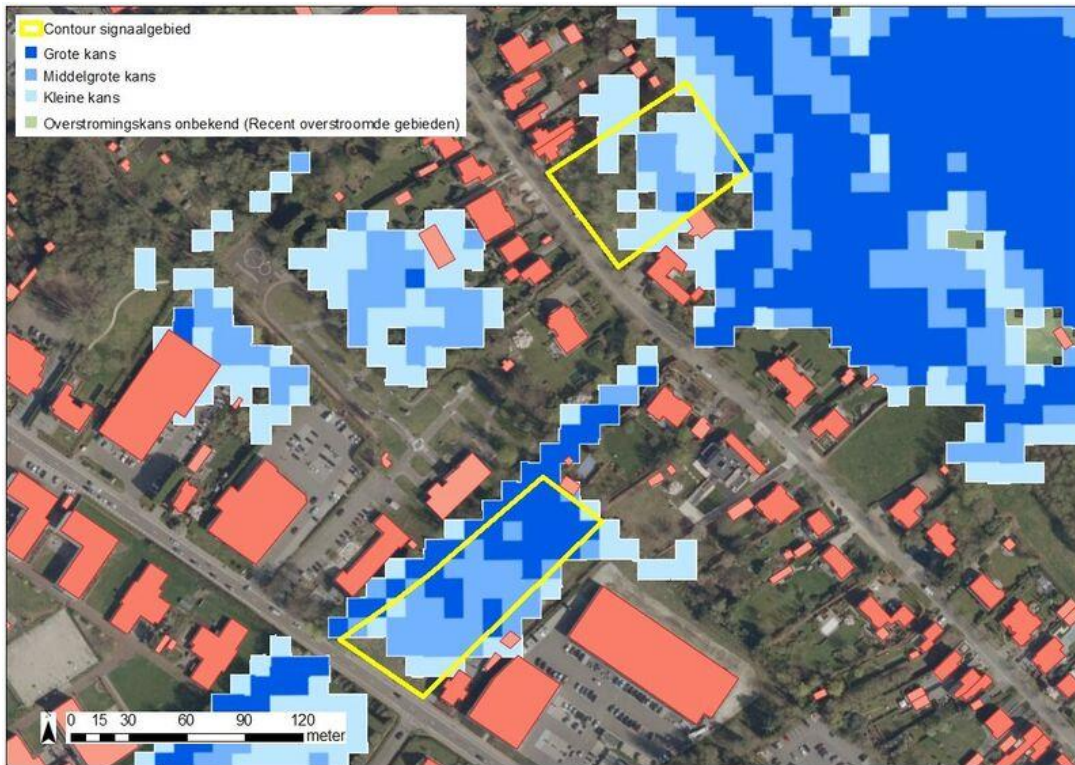
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

Ongeveer de helft van het perceel tegen de Molderdijk kent een grote kans op overstromingen, de andere helft een middelgrote kans. Het perceel langs de Hofstraat een kleine tot middelgrote kans.

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

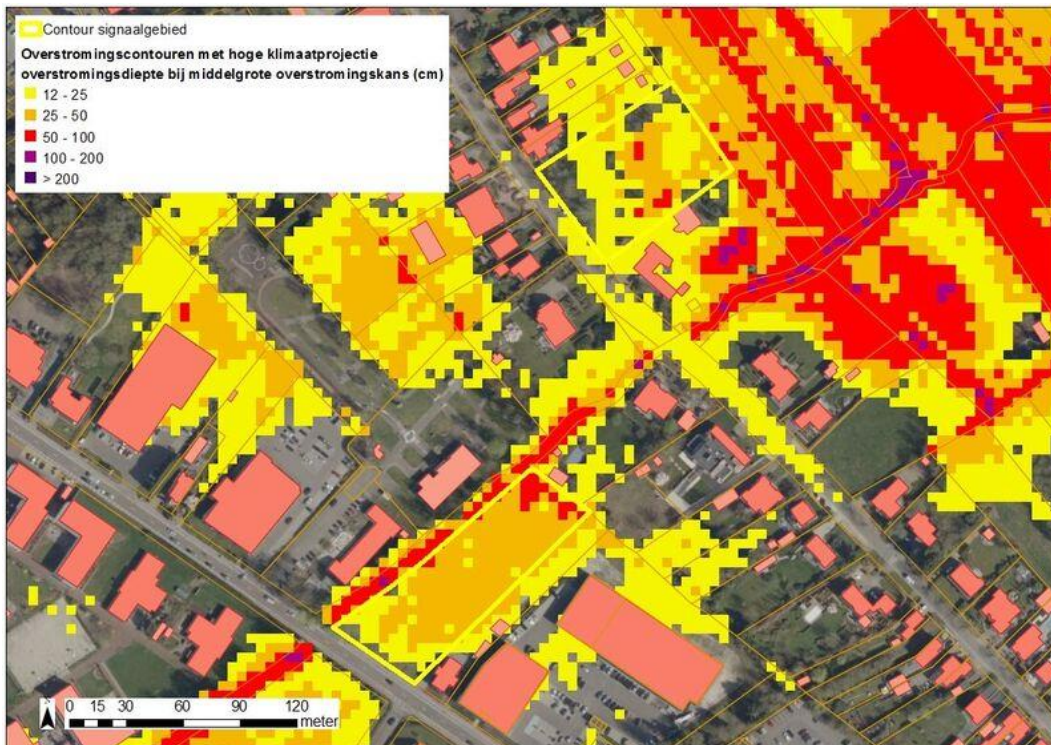
De betrokken percelen krijgen volgens de klimaattoets te maken met een hogere overstromingsgevoeligheid (zie figuren hieronder), waarbij bij een middelgrote kans op vele plaatsen minstens 25 cm water kan verwacht worden. Op enkele plaatsen wordt zelfs meer dan 50 cm water voorspeld.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstromde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

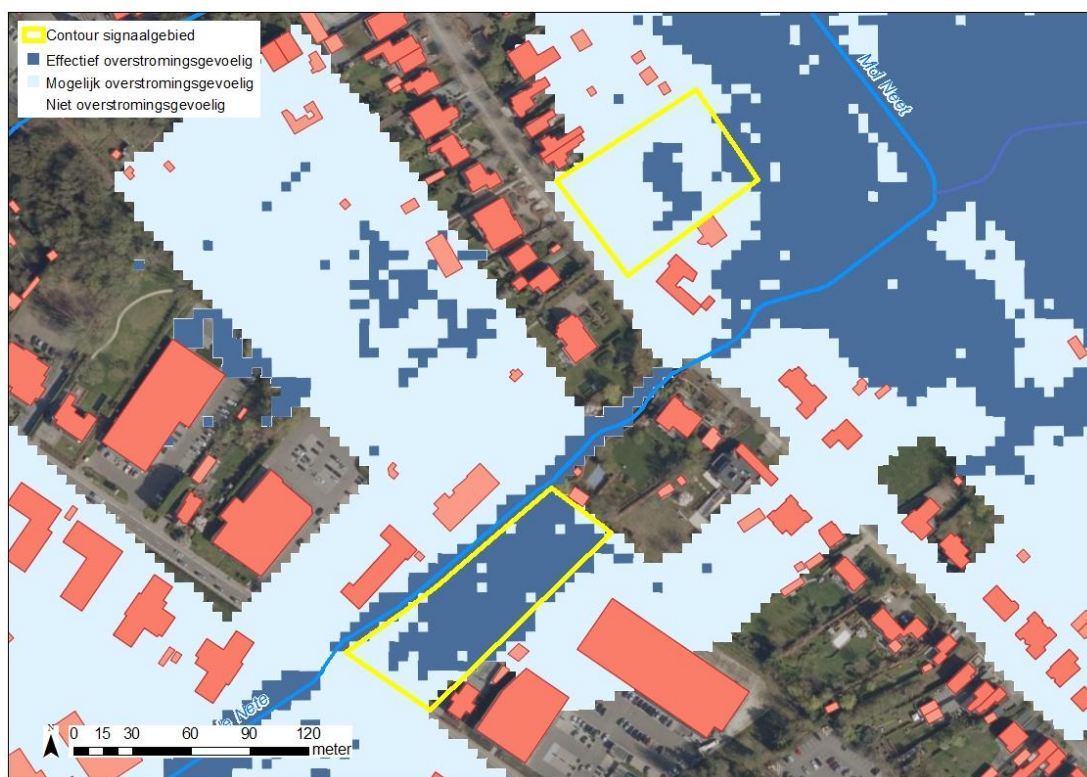
Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskansen met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskansen. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskansen gekend is.

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

De Oude Nete en haar onmiddellijke vallei is effectief overstromingsgevoelig.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Voor het perceel met een grote tot middelgrote overstromingskans (perceel 1425A, langs Molderdijk) is bebouwing vanuit het watersysteem geen optie. Het andere perceel (1298L) kan, gelet op de lagere overstromingskans, onder bepaalde voorwaarden wél bebouwd worden.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De Oude Nete is in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan aangeduid als natte corridor als onderdeel van de ecologische infrastructuur (p.136), en als structuurbepalende waterloop in Mol (p.140). Voor het overige heeft de gemeente geen specifieke ruimtelijke visie over dit signaalgebied.

4.3 Lopende initiatieven:

Het AGNAS RUP Molse Nete wordt in 2016 opgestart.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Joost Ouderits) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel;
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (gemeente niet aanwezig)
- Bespreking signaalgebieden Mol op 09/07/15. Aanwezig: gemeente Mol (Hans Schoofs, Joost Ouderits, Machteld Bollen), Ruimte Vlaanderen (Bram Van Ballaer), provincie Antwerpen (Tine Loomans, Lieselotte Sorgeloos), bekkensecretariaat (Tom Gabriels)
- Bespreking ontwerp startbeslissing op 18/05/2016. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Mol (Joost Ouderits, Machteld Bollen), provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Michiel De Mol, Elsbeth De Wachter), Ruimte Vlaanderen (Nick Van Hemel).

Op 30/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen de ontwerp-startbeslissing besproken, maar wenste deze, omwille van principiële bezwaren mbt de opmaak van startbeslissingen voor signaalgebieden, niet goed te keuren.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Oude Nete - Molderdijk zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Perceel 1425A wordt herbestemd naar natuur.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Perceel 1298L kan ontwikkeld worden op voorwaarde dat er geen ruimte voor water verloren gaat op het perceel. D.w.z. dat ophogingen worden gecompenseerd met evenwaardige afgravingen op het eigen perceel (neutrale grondbalans), of dat er bijvoorbeeld op palen of op een overstroombare kruipkelder wordt gebouwd.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

AGNAS RUP Molse Nete

Binnen dit GRUP wordt best onderzocht of het zinvol is om het deel woongebied van perceel 1569B (geen deel van het signaalgebied), te herbestemmen om de ruimtelijke verbinding te maken tussen de achterliggende open ruimte en de nieuwe natuurbestemming aan de overkant van de straat (zie ontwikkelingsperspectief C hierboven). Verder kan ook bekeken worden of het zinvol is om de kleine strook openbaar nut tussen de Oude Nete en het natuurgebied (zie ook hoofdstuk 2) om te zetten naar natuur.

Initiatiefnemer:

Ruimte Vlaanderen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied bestaat uit 2 percelen. Ongeveer de helft van het perceel tegen de Molderdijk kent een grote kans op overstromingen, de andere helft een middelgrote kans. Het perceel langs de Hofstraat een kleine tot middelgrote kans.

Gelet op de overstromingsproblematiek wordt perceel 1425A, langs de Molderdijk herbestemd naar natuur. Deze nieuwe invulling wordt gerealiseerd via het gewestelijk AGNAS RUP Molse Nete

Perceel 1298L langs de Hofstraat kan ontwikkeld worden op voorwaarde dat er geen ruimte voor water verloren gaat op het perceel, d.w.z. dat ophogingen worden gecompenseerd met evenwaardige afgravingen op het eigen perceel (neutrale grondbalans), of dat er bijvoorbeeld op palen of op een overstroombare kruipkelder wordt gebouwd.

Het ontwikkelingsperspectief werd goedgekeurd op de Algemene Bekkenvergadering dd 13/06/2016 met minderheidsstandpunt van de gemeente Mol.

De Vlaamse Regering beslist dit gebied mee te nemen in het verdere traject met het oog op herbestemming, hetzij via de aanduiding van (delen) van dit gebied als watergevoelig openruimtegebied, hetzij via het gewestelijk AGNAS RUP Molse Nete.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.